

Warszawa, 7 kwietnia 2025

Stanowisko Polskiej Izby Książki**dot. rekomendacji z raportu „Jeszcze książka nie zginęła?”**

Polska Izba Książki w toku konsultacji z członkami wypracowała stanowisko w odniesieniu do rekomendacji zawartych w raporcie przygotowanym na zlecenie Instytut Książki pt. „Jeszcze książka nie zginęła?”. Konsultacje obejmowały następujące zagadnienia:

1. jednolita cena książki
2. obowiązek przekazywania danych rynkowych
3. certyfikacja księgarń
4. fundusz stabilizacyjny
5. kodeks dobrych praktyk

Poniżej przedstawiamy stanowisko w ww. sprawach, z określeniem warunków szczegółowych oraz elementów otoczenia rynkowego, które należy uwzględnić przy projektowaniu zmian.

Ad. 1 Jednolita cena książki

- A. Większość uczestników popiera wprowadzenie tego rozwiązania na 6-12 miesięcy **wyłącznie w połączeniu z innymi mechanizmami**. Wybrzmiało kilka głosów odrębnych - przeciwnych takiej regulacji. Brak poparcia dla mechanizmu jednolitej ceny bez dodatkowych działań.
- B. Regulacja ceny powinna dotyczyć wszystkich formatów książek, z karencją dla modeli subskrypcyjnych.
- C. Segmenty do wyłączenia: podręczniki (rynek regulowany odrębnymi przepisami), książki specjalistyczne i akademickie.
- D. Duża obawa o zachowanie rynku i czytelników.
- E. Potencjalne ryzyka:
 - wzrostu cen
 - spadku sprzedaży
 - skrócenia czasu życia książki - ALE wyraźne głosy akcentujące drugie życie książki po 6-12 miesiącach

Kluczowy wniosek: Konieczna dogłębna analiza ekonometryczna skutków wprowadzenia regulacji. Polska Izba Książki podejmie działania w tym zakresie.

Ad. 2 Obowiązek przekazywania danych rynkowych

- A. **TAK**, z jednym głosem odrębnym
- B. Kluczowe kwestie:
 - globalna baza – raportowanie oparte na ISBN i ISMN
 - kategoryzowanie – jeden system klasyfikacji do raportowania dla wszystkich (wybór spośród już funkcjonujących na rynku/stworzenie nowego)
 - raportowanie kwartalne – wystarczające do celów statystycznych, dla podmiotów rynku optymalne raportowanie tygodniowe
 - współpraca GUS z Nielsenem – warunek: konieczna gwarancja bezpłatnego dostępu do danych na określonym poziomie, dla wszystkich uczestników rynku

C. Wartość:

- uzyskanie kluczowych danych: wielkość rynku, udział książki elektronicznej, wiedza o sprzedaży online/offline, obserwacja trendów (w dłuższej perspektywie)
- promocja czytelnictwa – wiarygodne „topki”/ możliwość tworzenia list bestsellerów i promowania ich

Ad. 3 Certyfikacja księgarń**A. TAK**

- B. Postulat, by w system certyfikacji włączyć księgarnie sieciowe (do ilu placówek?), które nie są powiązane z wydawcą lub dystrybutorem. Certyfikacja powinna wspierać te podmioty, które sobie radzą i dobrze funkcjonują, budując sieć.
- C. Oprócz elementów certyfikacji wymienionych w raporcie, konieczne dodatkowe wsparcie dla księgarń polegające na wprowadzeniu systemowych zachęt dla bibliotek aby zakupy biblioteczne były realizowane w księgarniach lokalnych. Potrzeba zachęt dla samorządów jako organizatorów bibliotek.

Ad. 4 Fundusz stabilizacyjny

- A. Z uwagi na brak rozwinięcia tego tematu w raporcie, nie jest możliwe rzetelne zaopiniowanie tej propozycji.
- B. Konieczne uzupełnienie:
- zbadanie skali zaległości
 - określenie beneficjentów funduszu - księgarnie, małe wydawnictwa, ?
 - źródło finansowania
 - instytucja zarządzająca
- C. Podczas dyskusji o funduszu został poruszony problem prawa zwrotu jako realnego utrudnienia dla funkcjonowania wydawnictw.

Ad. 5 Kodeks dobrych praktyk**A. TAK w odniesieniu do współpracy z twórcami i twórczyniami**

- B. Rekomendacja z raportu dotyczy KDP w zakresie warunków współpracy między podmiotami rynku. Brak rozmowy na ten temat z uwagi na obawę o oskarżenia o zмовę cenową, choć szereg podmiotów potwierdza potrzebę powstania takiego kodeksu. Polska Izba Książki zasięgnie aktualnej opinii prawnej co do możliwości sporządzenia kodeksu.
- C. Warto uruchomić proces tworzenia KDP lub powrócić do Konwencji Krakowskiej i ją przepracować.

Inne zagadnienia

Ponadto, uczestnicy podkreślili istotność wprowadzenia kompleksowych zmian, które obejmą również:

- 0% VAT na książki
- bon na kulturę
- programy grantowe i stypendialne – wsparcie dla autorek i autorów
- pulę dodatkowych środków na zakupy do bibliotek książek nagradzanych – wsparcie dla wydawców i autorek/autorów oraz budowanie kanonu współczesnej literatury w bibliotekach.

Został stwierdzony ewidentny brak w raporcie w zakresie omówienia obrotu książką elektroniczną.